

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie január 2012
III. senát

Nálezy:

spisová značka	III. ÚS 454/2011
sudca spravodajca	Lubomír Dobřík
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti nevyhovené / v časti vyhovené
dátum rozhodnutia	13. decembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa čl. 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka v 1. rade (matka) a sťažovateľka v 2. rade (maloletá), v procesnom postavení odporčyň, vo svojej sťažnosti namietali porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na zohľadnenie záujmu dieťaťa pri činnosti súdu podľa čl. 3 ods. 1, práva na ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre blaho dieťaťa podľa čl. 3 ods. 2 a práva dieťaťa formulovať vlastné názory a byť vypočutý v súdnom konaní podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 22. marca 2011 v konaní „o návrat maloletého dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu“, ktoré začalo na návrh otca maloletej, štátneho občana Š. zo dňa 21.10.2010.</p> <p>Týmto uznesením najvyšší súd zamietol dovolanie matky (sťažovateľky v 1. rade) maloletého dieťaťa (sťažovateľky v 2. rade) proti uzneseniu krajského súdu z 25. januára 2011, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu z 18. novembra 2010 o nariadení návratu sťažovateľky v 2. rade do krajiny obvyklého pobytu (do Španielska).</p> <p>Sťažovateľka v 1. rade vo svojej sťažnosti namietala, že súd prvého stupňa sa dopustil „závažného a hrubého pochybenia a porušenia ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, keď len dva dni potom, ako prevzala kompletný návrh na začatie konania (materiál obsahoval takmer 100 strán), teda 11. novembra 2010 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci nariadenia návratu maloletej do krajiny obvyklého pobytu. Toto pojednávanie sa uskutočnilo v neprítomnosti sťažovateľky, napriek tomu, že požiadala o odročenie pojednávania. Matka namietala, že na tomto pojednávaní bol vypočutý otec, ktorý tak mal možnosť na tomto pojednávaní predniesť všetky argumenty vo svoj prospech bez „narušenia“ ich celistvosti otázkami, vyjadreniami, reakciami sťažovateľky, kým jej toto umožnené nebolo. Túto námietku uviedla sťažovateľka aj v dovolaní proti rozsudku krajského súdu v z 25. januára 2011, pričom prípustnosť dovolania založila na tvrdení, že</p>

	<p>sa jej odňala možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) O. s. p.]“.</p> <p>Napriek meritórnemu konaniu súd prvého stupňa pojednávanie 11. novembra 2010 odročil na 18. novembra 2010, na ktoré boli sťažovateľka v 1. rade (matka) a jej splnomocnená zástupkyňa „riadne predvolané, na tomto pojednávaní boli aj prítomné, rovnako ako otec a jeho splnomocnený zástupca...“. Na tomto pojednávaní okresný súd vydal rozhodnutie, ktorým nariadil navrátenie maloletej do krajiny obvyklého pôvodu (do Španielska).</p> <p>Ďalšia námietka sťažovateľky v 1. rade spočívala v tom, že nevypočutím kolízneho opatrovníka maloletého dieťaťa v predmetnom konaní mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, v dôsledku čoho došlo k porušeniu označených práv.</p>
ratio decidendi	<p>K námietke porušenia základných práv sťažovateľky v 1. rade podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 22. marca 2011</p> <p>Ústavný súd uviedol, že sťažovateľka v 1. rade spájala porušenie označených práv s odňatím možnosti konať pred súdom [dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)], čo odôvodňovala tým, že konanie bolo postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP]. Námietky sťažovateľky v 1. rade obsiahnuté v posudzovanej sťažnosti boli v podstate totožné s tými, ktoré boli obsahom jej dovolania (a aj odvolania). Okresnému súdu vytýkala, že jej spolu s návrhom na začatie konania nedoručil prílohy návrhu a že pojednávanie nariadené na 11. november 2010 vykonal v jej neprítomnosti, hoci požiadala o jeho odročenie z dôvodu, že nemala dostatok času na prípravu, keďže predvolanie jej bolo doručené dva dni pred dňom, keď sa pojednávanie malo konať. Ďalej namietala, že sa nemohla vyjadriť k vykonávaným dôkazom.</p> <p>V tejto súvislosti najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia okrem iného uviedol: „... pokiaľ súd prvého stupňa neakceptoval ospravedlnenie neúčasti matky a jej splnomocnenej zástupkyne na pojednávaní dňa 11. novembra 2010 a napriek ich žiadosti o odročenie tohto pojednávania z dôvodu nedodržania lehoty na jeho prípravu postupoval podľa § 101 ods. 2 O. s. p., jeho postup nebol správny a v danom štádiu konania odňal matke maloletej možnosť konať pred súdom. Pre posúdenie otázky existencie procesnej podmienky prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) O. s. p. z vyššie uvedeného dôvodu je však rozhodujúce, že napriek meritórnemu konaniu súd prvého stupňa pojednávanie 11. novembra 2010 odročil na deň 18. novembra 2010, na ktoré pojednávanie boli matka a jej splnomocnená zástupkyňa riadne predvolané, na tomto pojednávaní aj boli prítomné, rovnako ako otec a jeho splnomocnený zástupca, splnomocnená zástupkyňa matky založila do spisu rozsiahle písomné vyjadrenie k návrhu aj s prílohami, matka bola vypočutá a mala možnosť vyjadriť sa k výpovedi otca a klásť mu otázky. Za tejto situácie možno teda konštatovať, že už súd prvého stupňa takto napravil svoje predchádzajúce procesné pochybenie. Navyiac, následne matka mala možnosť uplatniť svoj vplyv na výsledok konania tým, že proti riadne doručenému rozhodnutiu súdu prvého stupňa podala odvolanie, pričom v rámci odvolacieho konania sa so všetkými námietkami matky odvolací súd vysporiadal. Preto v tomto smere dovolateľkou namietaným postupom súdov nebola matke odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. Ani matkou namietané nevykonanie ňou navrhovaných dôkazov nie je postup, ktorým súd odňal matke možnosť konať pred súdom. V tejto súvislosti správne konštatoval už odvolací súd, že je vecou rozhodnutia súdu, ktoré z účastníkmi označených dôkazov vykoná (§ 120 ods. 1 O. s. p.).“</p> <p>Preskúmaním námietok sťažovateľky v 1. rade, ktoré v podstate smerovali k postupu okresného súdu v predmetnom konaní, ústavný súd dospel k záveru, že zo strany ústavného súdu nebolo možné skonštatovať porušenie označených práv sťažovateľky v 1. rade, a to práve z dôvodu, že ich porušenie už deklaroval najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí, keď postup okresného súdu vyhodnotil ako nesprávny a zároveň uviedol, že išlo o porušenie (procesné pochybenie), ktoré bolo okresným súdom napravené.</p> <p>Okrem toho sťažovateľka v 1. rade v sťažnosti konkrétne neuviedla to, akým iným spôsobom mala byť poskytnutá ochrana jej právam, porušenie ktorých namietala, ani to, prečo sa ochrany svojich práv vo vzťahu k ústavnému súdu nedomáhala už v čase, keď sa o zásahu do týchto práv dozvedela (november 2010), ale až podaním sťažnosti, ktorá bola ústavnému súdu doručená 1. júna 2011.</p> <p>Ústavný súd preto konštatoval, že najvyšší súd poskytol ochranu právam</p>

sťažovateľky v 1. rade, porušenie ktorých namietala. Pokiaľ išlo o samotné rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky v 1. rade, ním vyvedené závery neboli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné. Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol, že základné práva sťažovateľky v 1. rade podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 22. marca 2011 porušené neboli.

K námietke porušenia základných práv sťažovateľky v 2. rade podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práv podľa čl. 3 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa uznesením najvyššieho súdu z 22. marca 2011

Ústavný súd uviedol, že námietka sťažovateľky v 1. rade spočívala v tom, že nevypočítím kolízneho opatrovníka maloletého dieťaťa v predmetnom konaní mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, v dôsledku čoho došlo k porušeniu označených práv.

Ústavný súd pripomenul, že pri rozhodovaní o návrate dieťaťa do iného zmluvného štátu Dohovorom č. 119/2001 Z. z. o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí musia súdy vychádzať zo starostlivo zisteného skutkového stavu; to znamená, že dôvody, ktoré by mohli eliminovať návrat dieťaťa do miesta bydliska v inom členskom štáte, musia byť zistené a objasnené natoľko dostatočne, aby posúdenie (ne)navrátenia maloletého dieťaťa nevychádzalo iba z vyjadrení a dôkazov produkovaných jedným účastníkom súdneho konania (v konkrétnom prípade otca maloletého dieťaťa), ale aby aj druhej strane (maloletému dieťaťu a jeho matke) poskytol súdnu ochranu spočívajúcu vo vytvorení podmienok na uplatnenie základných práv a slobôd.

Ústavný súd ďalej uviedol, že z dohovoru (o právach dieťaťa, pozn.) ktorý zaväzuje aj Slovenskú republiku, vyplýva pozitívny záväzok štátu urobiť opatrenia, prostredníctvom ktorých sa každému dieťaťu zabezpečí možnosť uplatniť svoje práva zaručené týmto dohovorom (II. ÚS 47/97). Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, súd môže jeho názor zisťovať, ak je s ohľadom na vek a rozumovú vyspelosť schopné samostatne ho vyjadriť, nielen jeho výsluchom na pojednávaní, ale aj prostredníctvom príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí. Je vecou súdu, ktorý zo spôsobov na zistenie názoru maloletého dieťaťa v konaní zvolí (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 193/2007 z 1. mája 2008). Podobne túto povinnosť súdu upravuje ustanovenie § 100 ods. 3 OSP.

Ústavný súd zistil, že okresný súd dosiaľ vôbec nezistil názor maloletej prostredníctvom príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí. Na zastupovanie v predmetnom konaní bolo Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v M. (ďalej len „úrad“) z 9. novembra 2010 udelené splnomocnenie. Ústavný súd poukázal na to, že po celú dobu trvania predmetného konania všeobecné súdy „komunikovali“ s úradom; túto skutočnosť však sťažovateľky v sťažnosti nenamietali. V spise okresného súdu sa nachádza vyjadrenie úradu z 24. januára 2011 k odvolaniu matky maloletej, v ktorom sa uvádza: „Máme za to, že ak by návrat dieťaťa predstavoval vážne riziko pre jeho ďalší vývoj a toto riziko by bolo čo len značné... prikláňame sa k odvolaniu matky a súhlasíme s jej právnou zástupkyňou, aby súd nenariadil návrat dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu a vec – rozhodnutie prvostupňového súdu vrátil na nové konanie.“ Z uvedeného vyjadrenia úradu nevyplýva, či zistil existenciu vážneho nebezpečenstva, že návrat by maloletú vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ju inak privedol do neznesiteľnej situácie, ani to, ako sa maloletá po premiestnení z krajiny obvyklého pobytu adaptovala na nové prostredie. Ústavný súd uviedol, že zodpovednosť úradu nemôže byť nahradená odkazom na vyjadrenie matky maloletej bez toho, aby sám aktívne zastúpil záujmy maloletého dieťaťa. Ďalej uviedol, že orgán sociálnoprávnej ochrany detí (úrad), ktorý v tak citlivej veci, akou návrat maloletého dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu nepochybne je, nebol dosiaľ vypočutý na žiadnom pojednávaní.

Ústavný súd poukázal na to, že ustanovenie § 101 ods. 2 OSP umožňuje (teda neukladá) všeobecnému súdu prejednať vec v neprítomnosti účastníka konania a prihliadnuť pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy. Odkaz najvyššieho súdu na znenie citovaného ustanovenia však neobstál. Napríklad ustanovenie § 53 ods. 1 OSP

	<p>umožňuje všeobecnému súdu uložiť poriadkovú pokutu tomu, kto marí uplatnenie základného práva iného účastníka konania alebo kto hrubo sťažuje postup konania tým, že sa neustanoví na súd, hoci naň bol riadne a včas predvolaný a svoju neprítomnosť neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami... Uvedená možnosť však ostala nevyužitá. Podľa názoru ústavného súdu ako prvostupňový súd, tak aj odvolací súd a dovolací súd, mali vzhľadom na predmet posudzovaného konania venovať postupu v tejto veci zvýšenú pozornosť.</p> <p>V okolnostiach danej veci preto ústavný súd hodnotil nevykonanie dôkazu výsluchom maloletého dieťaťa ako účastníka konania prostredníctvom príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí za postup, ktorým bola maloletému dieťaťu, t. j. sťažovateľke v 2. rade, odňatá možnosť konať pred súdom, čo bolo dovolacím dôvodom podľa § 237 písm. f) OSP. Keďže sťažovateľke v 2. rade nebola poskytnutá spravodlivá ochrana jej práv a oprávnených záujmov ako účastníčky konania, ústavný súd dospel k záveru, že uznesením najvyššieho súdu z 22. marca 2011 boli porušené jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 3 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa. Ústavný súd predmetné uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky: I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05 II. ÚS 47/97 I. ÚS 59/00</p> <p>Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky: uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 193/2007 z 1. mája 2008</p> <p>Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva: Mantovanelli c. Francúzsko z 18. marca 1997</p>

spisová značka	III. ÚS 493/2011
sudca spravodajca	Ján Auxt
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – nevyhovené
dátum rozhodnutia	17. januára 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka bola „uznesením vyšetrovateľa Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru... obvinená pre zločin neodvedenia dane a poisťného... a následne uznesením okresného súdu z 19. 03. 2011 bola vzatá do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b), c) Trestného poriadku... O ďalšej žiadosti sťažovateľky o prepustenie z väzby na slobodu rozhodoval okresný súd uznesením zo dňa 08. 09. 2011.</p> <p>Podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku súd prijal písomný sľub a sťažovateľku prepustil z väzby na slobodu“ a jej väzbu tento okresný súd nahradil tiež dohľadom probačného a mediačného úradníka.</p> <p>Proti rozhodnutiu podal prokurátor krajskej prokuratúry sťažnosť „s tým, že ju zdôvodní dodatočne“.</p> <p>Spis bol nadriadenému súdu predložený ešte toho istého dňa, t. j. 8. septembra 2011, a o sťažnosti rozhodol krajský súd 13. septembra 2011 uznesením tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a žiadosť sťažovateľky o prepustenie z väzby na slobodu zamietol. Súčasne neprijal ani jej písomný sľub, väzbu nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka a neprijal ponúknutú peňažnú záruku.</p> <p>Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46</p>

	ods. 1 predmetným uznesením krajského súdu z 13. septembra 2011, ktorým krajský súd rozhodol o sťažnosti krajského prokurátora, aj keď nebola riadne a ani dodatočne zdôvodnená, teda postupoval v rozpore s ustanovením § 189 ods. 3 Trestného poriadku.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd po preskúmaní dôvodov sťažnosti sťažovateľky o porušení Trestného poriadku zo strany krajského prokurátora konštatoval, že aj keď sa jej námietky ukázali ako pravdivé, a krajský prokurátor naozaj nezdôvodnil (ani dodatočne) svoju sťažnosť proti rozhodnutiu okresného súdu v zmysle § 189 ods. 3 Trestného poriadku (teda zo strany krajského prokurátora došlo k nesplneniu jeho povinnosti odôvodniť svoju sťažnosť proti rozhodnutiu okresného súdu), táto okolnosť sama osebe ešte neznamenala, že v konečnom dôsledku samotný krajský súd mal alebo mohol porušiť označené základné práva sťažovateľky podľa ústavy.</p> <p>Ústavný súd zdôraznil, že je nezávislým orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) a preto mu z tohto postavenia v okolnostiach tohto prípadu neprislúchalo posudzovať dôsledky porušenia ustanovenia § 189 ods. 3 Trestného poriadku krajskou prokuratúrou a nezákonnosť jej postupu nebola ani predmetom tejto sťažnosti. Ústavný súd sa však stotožnil s vyjadrením krajského súdu, že v Trestnom poriadku nie je zakotvené žiadne také ustanovenie, z ktorého by explicitne vyplývalo, že sťažnosť krajského prokurátora musí byť zamietnutá aj vtedy, keď nie je zdôvodnená. Na ťarchu krajského súdu teda nebolo možné pričítať toto pochybenie krajskej prokuratúry, ktorá svoju povinnosť do rozhodnutia krajského súdu nesplnila, pretože išlo o výlučne jej povinnosť, ktorá nemohla byť nijako sankčne vynucovaná zo strany krajského súdu, a všeobecný súd nedisponuje ani účinnými zákonnými prostriedkami, prostredníctvom ktorých by mohol vo vzťahu k prokurátorovi ovplyvniť rýchlosť jeho konania.</p> <p>Ústavný súd ďalej uviedol, že krajský súd rešpektoval zásadu neodkladnosti a urýchlenia rozhodovania o žiadosti sťažovateľky o prepustenie z väzby. Aj keď nemal odôvodnenie sťažnosti k dispozícii, pri svojom rozhodovaní zohľadnil jednak vyjadrenie „prokurátora, ktorým predkladal žiadosť obvinenej M. Z. súdu na rozhodnutie, pretože sám tejto nevyhovel“, a vychádzal okrem toho „aj zo záverečného návrhu prokurátora, ktorý urobil do zápisnice o výsluchu obvinenej dňa 8. 9. 2011“, a svoje rozhodnutie krajský súd riadne odôvodnil. Trvanie dôvodov väzby krajský súd skúmal v rozsahu ich zákonného vymedzenia, väzobné dôvody odôvodnil konkrétnymi skutkovými okolnosťami a výklad príslušných ustanovení Trestného poriadku nevykazoval znaky svojvôle.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že kritériom rozhodovania ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd sťažovateľky (m. m. II. ÚS 193/06, II. ÚS 210/06, IV. ÚS 238/07).</p> <p>Ústavný súd však v danej veci nezistil, že by namietaným uznesením krajského súdu došlo k takýmto dôsledkom, a preto ústavný súd konštatoval, že nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a uznesením krajského súdu z 13. septembra 2011 a ani priamu súvislosť medzi rozhodnutím krajského súdu a námietkami sťažovateľky v súvislosti s možným porušením jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože uznesenie krajského súdu bolo vydané v súlade so zákonom a ako také zodpovedalo zákonným požiadavkám vymedzeným v § 176 Trestného poriadku. Ústavný súd preto rozhodol, že vyššie uvedené základné práva sťažovateľky porušené neboli.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky: ÚS 193/06, II. ÚS 210/06, IV. ÚS 238/07

Nálezy – priet'ahy v konaní

spisová značka	III. ÚS 458/2010
sudca spravodajca	Ľubomír Dobřík
druh konania	čl. 127 konanie o s'ťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	13. decembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne vo svojej s'ťažnosti namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 136/2005 po právoplatnosti nálezU Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 264/08-26 z 19. februára 2009.</p> <p>Sťažovateľka v s'ťažnosti uviedla, že v predmetnom konaní o zaplatenie mzdových nárokov v sume 5 650,40 € s príslušenstvom a náhradu trov konania naďalej dochádza k priet'ahom. Hoci návrh podala ešte 10. mája 2005, okresný súd v merite veci dosiaľ právoplatne nerozhodol, naopak, správa sa voči nej obštrukčne, keďže zbytočne nariaduje pojednávania, koná bez prípravy, neefektívne, vyzýva ju na odstránenie neexistujúcich nedostatkov podania, resp. hrozí jej bez objektívnych dôvodov poriadkovou pokutou.</p>
ratio decidendi	<p>Ústavný súd uviedol, že pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.</p> <p>Ústavný súd sa podrobnejšie hodnotením veci podľa týchto troch kritérií už zaoberal a nálezom č. k. IV. ÚS 264/08-26 z 19. februára 2009 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v predmetnom konaní a prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že trvanie napadnutého konania vzhľadom na jeho predmet, t. j. viac ako 6 rokov, je samo osebe celkom jednoznačne neprimerané a ako celok ho možno považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy (podobne napr. IV. ÚS 260/04, III. ÚS 262/07, II. ÚS 3/09, III. ÚS 254/09). Takáto zdĺhavost' konania totiž predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (mutatis mutandis I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07).</p> <p>Ústavný súd považoval za potrebné poznamenať, že je profesnou povinnosťou zákonného sudcu zákon nielen poznať, ale ho aj správne aplikovať. V danom prípade okresný súd preukázal hrubú neznalosť procesného postupu vo veci, čo z jeho strany mohlo viesť aj k odmietnutiu spravodlivosti sťažovateľke.</p> <p>Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 136/2005 po právoplatnosti nálezU ústavného súdu č. k. IV. ÚS 264/08-26 z 19. februára 2009 porušil základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd sťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie v sume 2 000 eur.</p> <p>Ústavný súd neprikázal okresnému súdu, aby v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy v danej veci konal, pretože táto povinnosť mu už bola uložená nálezom č. k. IV. ÚS 264/08-26 z 19. februára 2009.</p>

použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky: IV. ÚS 260/04, III. ÚS 262/07, II. ÚS 3/09, III. ÚS 254/09 I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07)
---	--

spisová značka	III. ÚS 459/2011
sudca spravodajca	Lubomír Dobřík
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	17. januára 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka v procesnom postavení navrhovateľky vo svojej sťažnosti namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. Žalobu o zrušení a vyporiadaní podielového spolu vlastníctva podala na okresnom súde nebohá matka sťažovateľky v roku 2003. Predmetné konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené.
ratio decidendi	<p>1. Pri hodnotení prvého kritéria, právnej a faktickej zložitosti veci, o ktorej súd rozhoduje, ústavný súd uviedol, že zrušenie a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a vec z právneho a skutkového hľadiska nevykazovala znaky náročnosti. Ústavný súd vychádzajúc z doterajšej dĺžky konania, jeho priebehu a dosiaľ dosiahnutých výsledkov na záver konštatoval, že nezistil také okolnosti, ktoré by zdôvodňovali priebeh konania jeho zložitou.</p> <p>2. Pri hodnotení druhého kritéria, správania účastníka súdneho konania, dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľka neprispela k predĺženiu doterajšej doby konania.</p> <p>3. Pri hodnotení tretieho kritéria, postupu samotného súdu, ústavný súd uviedol, že zistil obdobia nečinnosti okresného súdu v celkovej dĺžke viac ako 17 mesiacov. Ďalej zistil, že činnosť okresného súdu bola neefektívna, keďže rozsudok okresného súdu z 3. apríla 2009 bol zrušený uznesením krajského súdu z 27. októbra 2009 z dôvodu, že okresný súd nedodrжал pri rozhodovaní predpísané záväzné poradie spôsobov vyporiadania podielového spoluvlastníctva, pokiaľ prišiel priamo k druhému zákonom predpísanému spôsobu vyporiadania spoluvlastníctva, t. j. k prikázaniu veci za primeranú náhradu bez skúmania, či prichádzal do úvahy prvý spôsob zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, teda reálne rozdelenie nehnuteľnosti.</p> <p>Ústavný súd ďalej konštatoval, že čiastočne k predĺženiu súdneho konania prispelo to, že navrhovateľka počas súdneho konania zomrela ... a na jej miesto nastúpili právni nástupcovia. Avšak aj po zohľadnení tejto skutočnosti ústavný súd po zvážení všetkých okolností pri hodnotení postupu okresného súdu, najmä s prihliadnutím na doterajšiu dobu konania a na tú skutočnosť, že konanie začalo ešte v roku 2003, konštatoval, že celková dĺžka konania na okresnom súde takmer 8 rokov nemohla byť považovaná za zodpovedajúcu požiadavke konania bez zbytočných prieťahov a v primeranej lehote, ako to vyžaduje čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu porušené bolo, okresnému súde prikázal v konaní konať bez zbytočných prieťahov a sťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie v sume 2 500 eur.</p>
Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	

Spracovala : JUDr. Helena Kravcová

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.